

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Redovisning av användning av vissa hemliga tvångsmedel under 2012

Denna rapport har tagits fram av Åklagarmyndigheten i samverkan med Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen och Tullverket. I en bilaga till rapporten har Rikspolisstyrelsen och Tullverket redovisat användningen av hemliga tvångsmedel med stöd av lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas under rättelseverksamhet.

Bakgrund

Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen har sedan 1997 varje år lämnat en redovisning till regeringen för användningen av hemliga tvångsmedel. Redovisningen har omfattat alla tillstånd som lämnats för hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning enligt bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken. Redovisningen har även innehållit uppgifter om ansökningar som avslagits av domstolen. Redovisningen har skett med anledning av att regeringen i beslut (Ju2010/855/Å och Ju 2010/9482/Å) gett Åklagarmyndigheten i uppdrag att i samverkan med Rikspolisstyrelsen varje år till regeringen lämna en redogörelse för tillämpningen av bestämmelserna i rättegångsbalken om hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål under föregående år.

Ny lagstiftning

Den 1 juli 2012 ändrades bestämmelserna om hemliga tvångsmedel. Beteckningarna hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning ersattes i 27 kap. rättegångsbalken av hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation (HAK) respektive hemlig övervakning av elektronisk kommunikation (HÖK).

Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation som gällde de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter som angick särskilda elektroniska meddelanden upphävdes. Det innebär att om det i en förundersökning behövs sådana uppgifter krävs numera ett domstolsbeslut. Det infördes dock en möjlighet för åklagare att i vissa brådskande fall fatta interimistiska beslut.

Nya bestämmelser infördes i rättegångsbalken som under vissa förutsättningar ger möjlighet till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation i en förundersökning även om det inte finns någon som är skäligen misstänkt för brott.

Vidare infördes en möjlighet att inhämta lokaliseringssuppgifter som gäller en viss elektronisk kommunikationsutrustning som är påslagen men som vid det aktuella tillfället inte används eller har använts för kommunikation. Det blev också möjligt att inhämta uppgifter om vilka sådana kommunikationsutrustningar som har funnits i ett visst område.

Genom en ny lag gavs möjlighet till inhämtning i underrättelseverksamhet av uppgifter som angår särskilda elektroniska meddelanden och lokaliseringssuppgifter. I polisens och Tullverkets underrättelseverksamhet ska beslut om inhämtning fattas av myndigheten. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden ska utöva tillsyn över inhämtningen. För att uppgifter som har inhämtats i underrättelseverksamhet ska få användas i en förundersökning krävs ett tillstånd till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation.

Syftet med dessa förändringar var att stärka rättssäkerheten och integritetsskyddet vid inhämtning av övervakningsuppgifter.

Nytt regeringsuppdrag

Regeringen har i ett beslut den 24 januari 2013 (Ju2013/326/Å) ändrat det tidigare uppdraget. I det nya beslutet anges att Åklagarmyndigheten ska i samverkan med Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen och Tullverket utifrån respektive myndighets ansvarsområde en gång per år med början år 2013, före maj månads utgång, till regeringen lämna en gemensam redogörelse för tillämpningen av bestämmelserna i rättegångsbalken om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation och hemlig kameraövervakning (HKÖ) vid förundersökning i brottmål under föregående år. Redogörelsen ska även omfatta inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet. Redogörelsen ska inte omfatta Säkerhetspolisens tillämpning av sådana tvångsmedel.

Redovisningen ska innehålla en samlad beskrivning och analys av vilken betydelse användningen av sådana tvångsmedel har haft i brottsutredningar respektive underrättsverksamhet samt hur användningen har utvecklats i förhållande till tidigare år, hur många personer som har utsatts för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation eller hemlig kameraövervakning samt i hur många förundersökningar med fler än en misstänkt person det har använts hemliga tvångsmedel. Uppgifter som omfattas av sekretess ska inte redovisas.

Närmare om vad redovisningen ska innehålla

Redovisning ska enligt regeringsbeslutet innehålla uppgifter om följande.

I fråga om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig kameraövervakning

- Antalet tillstånd och antalet tillstånd till respektive tvångsmedel uppdelat på brottsmisstanke.
- Antalet och andelen avslag på ansökningar om tillstånd till respektive tvångsmedel
- Antalet och andelen tillstånd där användningen av tvångsmedlet föranletts av begäran om rättslig hjälp från annat land. Uppgiften ska redovisas för respektive tvångsmedel.
- Genomsnittlig, kortaste och längsta tid för verkställighet av respektive tvångsmedel
- Antalet och andelen avlyssnade och övervakade personer där användningen av respektive tvångsmedel bedömts ha varit till nytta för brottsutredningen, med uppgift om vilka resultat användningen av tvångsmedlet har haft, t.ex. att uppgifter utgjort underlag i en förhörsituation, uppgifter använts som överskottsinformation, uppgifter lett till stärkta misstankar mot den misstänkte eller lett till användande av annat tvångsmedel mot den misstänkte eller mot annan person.
- Antalet och andelen avlyssnade och övervakade personer där användningen av respektive tvångsmedel lett till att en misstänkt avförts från brottsutredningen.
- Antalet och andelen avlyssnade och övervakade personer där användningen av respektive tvångsmedel lett till att åtal väckts mot den misstänkte.

I fråga om hemlig övervakning av elektronisk kommunikation

- Antalet tillstånd och antalet tillstånd uppdelat på brottsmisstanke.
- Antalet och andelen avslag på ansökningar om tillstånd
- Antalet och andelen tillstånd där användningen av tvångsmedlet föranletts av begäran om rättslig hjälp från annat land.
- Anonymiserade exempel som illustrerar vilken nytta myndigheterna har haft vid användandet av tvångsmedlet.

Underlaget för redovisningen

Som angavs i förra årets redovisning föranledde brister i Åklagarmyndighetens elektroniska diarieföringssystem att systemet måste stängas ned. Något nytt har ännu inte tagits fram. Redovisningen bygger därför på manuellt framtagna uppgifter.

HEMLIGA TVÅNGSMEDEL

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation (tidigare hemlig teleavlyssning)

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation innebär att meddelanden, som i ett elektroniskt kommunikationsnät överförs eller har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress, i hemlighet avlyssnas eller tas upp genom ett tekniskt hjälpmedel för återgivning av innehållet.

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation kan användas vid förundersökning om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år samt försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott om sådan gärning är belagd med straff eller annat brott om det kan antas att brottets straffvärde överstiger två år. Ett tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation ger också rätt till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation.

Hemlig övervakning av elektronisk kommunikation (tidigare hemlig teleövervakning)

Hemlig övervakning av elektronisk kommunikation innebär att uppgifter i hemlighet hämtas in om

1. meddelanden som i ett elektroniskt kommunikationsnät överförs eller har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress,
2. vilka elektroniska kommunikationsutrustningar som har funnits inom ett visst geografiskt område, eller
3. i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits.

Hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan användas vid utredningar om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader samt dessutom vissa särskilt angivna brott. Hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan också användas vid försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott om sådan gärning är belagd med straff.

Hemlig kameraövervakning

Hemlig kameraövervakning innebär att fjärrstyrda TV-kameror, andra optisk-elektroniska instrument eller därmed jämförbara utrustningar används för optisk personövervakning vid förundersökning i brottmål utan att upplysning om övervakningen lämnas.

Hemlig kameraövervakning kan användas i förundersökningar om samma brottslighet som hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation. Den kan endast användas om det finns någon som är skäligen misstänkt för brottet med undantag för vissa situationer om åtgärden syftar till att fastställa vem som skäligen kan misstänkas för brottet.

REDOVISNINGEN FÖR ANVÄNDNINGEN UNDER 2012

Antalet misstänkta

Tillstånden till hemliga tvångsmedel har omfattat 2 254 personer jämfört med förra årets 2 040 personer, ökningen är 10 procent. Antalet tillstånd per person är i genomsnitt 3,4.

Antalet misstänkta som utsatts för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation är 1 268.

Antalet förundersökningar

Hemliga tvångsmedel har använts i 912 förundersökningar, föregående år 782, en ökning med 17 procent. Av förundersökningarna har 460, dvs. 50 procent, riktats mot två eller flera misstänkta.

Antalet tillstånd

Ett tillstånd avser i detta sammanhang ett telefonnummer eller annan adress. Det innebär att samma misstänkt kan vara föremål för flera tillstånd om han eller hon använder sig av flera telefoner eller adresser vid elektronisk kommunikation.

Tillstånden fördelar sig mellan de olika tvångsmedlen på följande sätt, uppdelade också på olika brottstyper. Såväl kvalificerade som osjälvständiga brottstyper (grovt brott, medhjälp, stämpling, förberedelse och försök) redovisas tillsammans med huvudbrottet.

BROTTSTYP	HAK	HÖK	HKÖ
Narkotikabrott/smuggling	2 655	1 969	59
Våldsbrott	349	1 003	29
Sexualbrott/människohandel	44	80	6
Tillgreppsbrott	169	621	4
Ekonomiska brott	93	166	4
Övriga brott	122	256	14
Totalt	3 432	4 095	116

Under 2012 har således 3 432 tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation meddelats. För 2011 var antalet 4 199. Det är i huvudsak i utredningar som avser grovt narkotikabrott och grov narkotikasmuggling som hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation förekommit, 77 procent.

Antalet tillstånd till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation är 4 095 jämfört med 1 238 för 2011. Även här är det mål avseende grovt narkotikabrott och grov narkotikasmuggling som dominerar, 48 procent. Den stora ökningen av antalet tillstånd till hemlig övervakning av elektronisk kommuni-

kation är föranledd av den lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2012 och som innebar att domstolsbeslut krävs i större utsträckning än tidigare.

Antalet tillstånd till hemlig kameraövervakning är 116 för 2012 jämfört med 87 för 2011.

Avslag på ansökningar om tillstånd

Domstolarna har under året avslagit 9 ansökningar om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, vilket motsvarar 3 promille av antalet ansökningar. Föregående år avslogs 8 stycken. Andelen avslag när det gäller hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation är lika stor som förra året.

För hemlig övervakning av elektronisk kommunikation är motsvarande antal 48 avslag, vilket motsvarar 1 procent av antalet ansökningar. Föregående år avslogs 3 ansökningar. Skillnaden kan förklaras av den stora ökningen av antal ärenden med anledning av lagändringen den 1 juli 2012.

När det gäller hemlig kameraövervakning var det 5 ansökningar som avslogs, vilket motsvarar 1 procent av antalet ansökningar. Föregående år avslogs inte någon ansökan.

Det totala antalet avslag i förhållande till det totala antalet tillstånd är 8 promille mot föregående år 2 promille. Antalet avslag är dock så litet att några slutsatser inte kan dras av förändringarna.

Avlyssnings- och övervakningstid

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig kameraövervakning har verkställts under följande tider, angivna i dagar. Siffrorna inom parentes avser föregående år.

<i>Antal dagar</i>	HAK		HKÖ	
	2012	2011	2012	2011
Total tid	147 211	138 886	2 830	2 206
Genomsnittlig tid	43	33	24	25
Kortaste tid	1	1	1	2
Längsta tid	338	252	269	355

Den totala tiden för avlyssning och övervakning har ökat med 6 procent för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och med 28 procent för hemlig kameraövervakning. Förra året minskade hemlig kameraövervakning med 26 procent.

Tvångsmedlets nytta för brottsutredningen

Redovisningen av vilken nytta som de hemliga tvångsmedlen haft bygger med nödvändighet på uppskattningar från åklagarna. Att göra dessa uppskattningar

kan vara svårt i de enskilda fallen. I mål, som pågått under en lång tid, med flera misstänkta och många avlyssnade samtal och ett omfattande utredningsmaterial i övrigt kan det vara problematiskt att peka ut en enskild utredningsåtgärd som inneburit den nytta som ska mätas. Ofta är det flera åtgärder som leder fram till ett resultat, sammantaget eller stegvis.

En omständighet som medför att siffrorna är svåra att jämföra mellan olika år är att nyttorna uppkommer under olika skeden av förundersökningen och under rättegången. Det är först när målet är avgjort som man slutligen kan konstatera vilken nytta tvångsmedlet inneburit. Om redovisningen av nyttorna redovisas det år som tillståndet getts kan det, om målet inte är avgjort, tillkomma flera nyttor senare som inte kommer med i statistiken.

Av antalet misstänkta som har varit föremål för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, 1 268, har åklagarna uppskattat att det hemliga tvångsmedlet varit till nytta avseende 924 misstänkta, vilket motsvarar 73 %.

Nedan anges för de olika tvångsmedlen mer preciserat i vilken omfattning de inneburit någon nytta för utredningen. Siffrorna redovisar den uppskattning som den åklagare som har lett förundersökningen gjort. De anger hur många misstänkta som det hemliga tvångsmedlet inneburit nytta mot. Andelen anger nyttan i förhållande till antalet misstänkta som varit föremål för tvångsmedlet.

Nyttan avseende hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation

	Antal	Andel
Uppgifter har använts som bevisning i rättegång	231	18 %
Uppgifter har använts vid förhör under förundersökningen	394	31 %
Uppgifter har använts som överskottsinformation	178	14 %
Uppgifter har legat till grund för ett gripande, anhållande eller en häktning av någon annan än den misstänkte	162	13 %
Uppgifter har legat till grund för ett gripande, anhållande eller en häktning av den misstänkte	358	28 %
Uppgifter har legat till grund för annat tvångsmedel	284	22 %
Uppgifter har använts som ett spaningshjälpmedel	567	45 %
Uppgifter har lett till att en misstänkt avförts från brottsutredningen	67	5 %
Uppgifter har lett till att åtal väckts mot den misstänkte	250	20 %

Nyttan avseende hemlig kameraövervakning

	Antal	Andel
Uppgifter har använts som bevisning i rättegång	18	16 %
Uppgifter har använts vid förhör under förundersökningen	47	41 %
Uppgifter har använts som överskottsinformation	3	3 %
Uppgifter har legat till grund för ett gripande, anhållande	18	16 %

eller en häktning av någon annan än den misstänkte		
Uppgifter har legat till grund för ett gripande, anhållande eller en häktning av den misstänkte	45	39 %
Uppgifter har legat till grund för annat tvångsmedel	30	26 %
Uppgifter har använts som ett spaningshjälpmedel	51	44 %
Uppgifter har lett till att en misstänkt avförts från brottsutredningen	0	0 %
Uppgifter har lett till att åtal väckts mot den misstänkte	18	16 %

Nyttan avseende hemlig övervakning av elektronisk kommunikation

Den nytta som hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan innebära för de brottsutredningar i vilka de använts kan illustreras med följande exempel. Det bygger på verkliga utredningar men har generaliserats för att tydligare beskriva hur tvångsmedlet används. Givetvis kan nyttan uppstå på många andra sätt.

Den misstänkte uppger då han grips att han förlorat sin telefon. En telefon som utredarna misstänker tillhöra den misstänkte anträffas. Genom hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan konstateras att telefonen funnits på platser och vid tidpunkter som är intressanta i utredningen. Genom hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan också telefonlistor avseende telefonen hämtas in. Genom telefonlistorna kan samtalen som ringts till och från telefonen kartläggas och konstateras att samtalen är så knutna till den misstänkte att det på goda grunder kan antas att telefonen är dennes. Eftersom sådana samtal ringts både före och efter de intressanta tidpunkterna kan den misstänkte knytas till platserna vid dessa tider.

Rättslig hjälp

I ärenden om begäran om internationell rättslig hjälp från annat land har 34 tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation beviljats, vilket utgör 1 procent av samtliga beviljade tillstånd till sådan avlyssning. För 2011 var antalet tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation 4, och för 2010 var antalet tillstånd 29. 1 ansökan har avslagits under 2012.

Motsvarande uppgift för hemlig övervakning av elektronisk kommunikation är 134 tillstånd, vilket utgör ca 3,3 procent av samtliga beviljade tillstånd till sådan övervakning. Föregående år var antalet 31. 5 ansökningar har avslagits.

Under året har beviljats 1 tillstånd till hemlig kameraövervakning med anledning av en begäran om rättslig hjälp. Inte någon ansökan har avslagits.

Antalet misstänkta som varit föremål för avlyssning eller övervakning med anledning av begäran om rättslig hjälp har varit 53, ca 2,4 procent av samtliga misstänkta.

BEDÖMNING

Bakgrund

Under 2012 ändrades reglerna avseende hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation. Det gör att antalet tillstånd till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation inte är jämförbara med siffrorna för tidigare år. Inte heller antalet misstänkta, går därför att jämföra.

Antalet tillstånd,

Antalet tillstånd är helt beroende av det användarmönster som de misstänkta har när det gäller telefoner. För att minska möjligheterna till spårning använder sig gärningsmännen t.ex. av oregistrerade kontantkort som byts olika frekvent. Ju oftare ett byte sker desto fler telefonnummer eller andra adresser måste avlyssnas vilket medför fler tillstånd.

Antalet tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation har minskat med 766. Det är inte möjligt att se inom vilken brottstyp som tillstånden minskat eftersom det förra året fanns ett stort antal tillstånd för vilka brottstyp inte hade registrerats.

Antalet tillstånd till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation har ökat till följd av de ändrade reglerna. Det går klart att utläsa att tillstånden ökat mest för brottstypen narkotikabrott/smuggling. En stor del av ökningen avser sannolikt misstänkta som också varit föremål för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eftersom antalet misstänkta inte ökat i samma grad.

Brottslighetens art

Tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation meddelas framför allt i förundersökningar om narkotikabrott. Det gäller även för 2012.

När det gäller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation är det istället tillgreppsbrotten som tidigare legat till grund för användningen i flest fall. Under 2012 har det skett en klar förskjutning till att även i detta avseende vara narkotikabrott/smuggling. Förklaringen kan vara att i dessa utredningar finns ett stort behov av listor över telefonsamtal för att kartlägga brottsligheten. Tidigare kunde sådana listor hämtas in med stöd av lagen om elektronisk kommunikation. Numera krävs ju ett tillstånd till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation.

Antalet avslag

Antalet avslag är även i år mycket lågt. Det går därför, som nämnts ovan, inte att dra några slutsatser av förändringarna.

Domstolarnas prövning säkerställer att åklagarna följer den lagstiftning som finns. Siffrorna visar att åklagarna är väl införstådda med de krav som domstolarna ställer på det underlag som krävs för ett tillstånd. Användningen av hemliga tvångsmedel är både resurskrävande och integritetsingripande. Bakom varje ansökan finns därför överväganden med utgångspunkt från behovet av åtgärden, proportionaliteten i förhållande till det integritetsintrång som åtgärden kan innebära samt om det finns möjligheter att uppnå det avsedda resultatet på andra mindre integritetsingripande sätt. De uppgifter som framgår av redovisningen stödjer att dessa överväganden gjorts

Antalet misstänkta

Hemliga tvångsmedel kan innebära integritetskränkningar mot enskilda personer. Denna risk är det huvudsakliga skälet till den omfattande tillsyn som sker av de hemliga tvångsmedlen, bl.a. genom regeringens krav på årlig redovisning. Det viktigaste måttet på hur stor risken för integritetskränkningar är utgörs av antalet avlyssnade och övervakade personer. Det är ju de enskilda personerna som ska skyddas mot obehöriga integritetskränkningar.

Men samtidigt som de kan medföra integritetskränkningar utgör de hemliga tvångsmedlen viktiga redskap under förundersökningar avseende grova brott som drabbar många enskilda. De hemliga tvångsmedlen ska utnyttjas i den utsträckning som lagstiftaren avsett för att åklagare och polis ska kunna fullfölja uppdraget att upptäcka, utreda och lagföra allvarlig brottslighet med stora negativa konsekvenser för samhället och enskilda.

Antalet avlyssnade och övervakade personer ska jämföras med den nytta som tvångsmedlet inneburit för förundersökningarna. Relationen mellan antalet personer och nyttan – effektiviteten av tvångsmedlet – är också ett viktigt mått. Som framgår ovan har åklagarna bedömt att avseende 73 procent av de misstänkta har det hemliga tvångsmedlet varit till nytta för utredningen.

När det gäller antalet avlyssnade och övervakade personer visar årets siffror på en ökning med 10 procent, från 2 040 till 2 254 personer. Ökningen föregående år var 17 procent. Antalet misstänkta har således ökat men inte i samma grad som för antalet tillstånd. Förklaringen kan vara, som tidigare nämnts, att en stor del av ökningen av antalet tillstånd till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation hänförs till misstänkta som också varit föremål för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation.

Antalet förundersökningar

Även antalet förundersökningar har ökat. Ökningen har varit 17 procent. Av förundersökningarna har 50 procent avsett fler än en misstänkt. Föregående år var andelen 49 procent. Förklaringen till ökningen av antalet förundersökningar torde vara densamma som för ökningen av antalet misstänkta.

Avlyssnings- och övervakningstid

Den totala avlyssningstiden avseende hemlig avlyssning till elektronisk kommunikation har under 2012 varit 147 211 dagar, en ökning med 6 procent. Övervakningstiden för hemlig kameraövervakning har ökat med 28 procent. Det är svårt att utifrån redovisade siffror förklara förändringarna.

Nyttan av hemliga tvångsmedel

Den största nyttan med hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation har varit att uppgifterna kunnat användas som ett spaningshjälpmedel mot 567 misstänkta. 67 personer har tack vare den hemliga teleavlyssningen kunnat avföras från utredningen. För 2011 var antalet 105. 250 personer har kunnat åtalas med stöd av de uppgifter som kommit fram vid hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, 2011 var det 340 personer.

Det inbördes förhållandet mellan nyttorna vid hemlig kameraövervakning är motsvarande som för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation. Inte någon person har kunnat avföras från utredningen tack vare hemlig kameraövervakning, förra året var det 8 personer. 18 personer har kunnat åtalas med stöd av uppgifter som kommit fram vid hemlig kameraövervakning, jämfört med 23 under 2011.

Anders Perklev
Riksåklagare

Göran Hellstrand
Överåklagare

Bilaga

Inhämtning av uppgifter i underrättelseverksamhet

Polisens och Tullverkets användning av hemliga tvångsmedel under 2012, med stöd av lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet, ska i enlighet med regeringsbeslutet innehålla uppgifter om följande:

- Antalet beslut om inhämtning uppdelat på vilken brottslig verksamhet inhämtningen har avsett.
- Anonymiserade exempel som illustrerar vilken nytta myndigheterna har haft vid användandet av tvångsmedlet.

Ett beslut om inhämtning, vilket får fattas av polismyndighet eller Tullverket, är enligt aktuell lag definierat att omfatta en brottslig verksamhet, en tid som beslutet avser, en telefonnummer eller annan adress (ex. IP-adress), en elektronisk kommunikationsutrustning eller ett geografiskt område. Lagen trädde i kraft den 1 juli 2012 vilket innebär att redovisningen innefattar beslut under tiden från och med den 1 juli 2012 till och med den 31 december 2012. Polismyndigheterna beslut har sammanställts av Polisavdelningen vid Rikspolisstyrelsen efter inrapportering från respektive myndigheter, beslut från operativa avdelningar vid Rikspolisstyrelsen är inkluderade.

Antal inhämtningsbeslut

Sammanlagt har polismyndigheterna fattat 333 beslut om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i underrättelseverksamhet. Besluten är fördelade inom följande brottsliga verksamheter:

Brottslig verksamhet	Antal beslut
Grovt narkotikabrott	273
Grovt rån	25
Mord	11
Människohandel	8
Grov allmänfarlig ödeläggelse	5
Grovt koppleri	4
Grov kapning	3
Enstaka beslut avseende grova brott ex. människorov, våldtäkt.	4
Summa:	333

Tullverket har sammanlagt fattat 36 beslut om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i underrättelseverksamhet. Samtliga beslut har avsett grov narkotikasmuggling.

Anonymiserade exempel

Då lagstiftningen trädde i kraft den 1 juli 2012 och redovisningen avser det första halvåret omedelbart därefter är det, mot bakgrund av att underrättelseverksamhet i allt väsentligt är ett långsiktigt arbete, i flertalet ärenden inte möjligt att ännu bedöma den fulla nyttan av tvångsmedlen.

Myndigheterna har dock i vissa fall kunnat bedöma nyttan trots dessa omständigheter. Ett urval av myndigheternas anonymiserade exempel där inhämtade uppgifter om elektronisk kommunikation varit till nytta redovisas enligt följande:

- Tillsammans med inkomna tips om grovt narkotikabrott har de inhämtade uppgifterna använts för att kartlägga kontakter och rörelsemönster så att brottsmisstanken stärkts och medfört att ytterligare hemliga tvångsmedel kommit till användning inom ramen för en därefter påbörjad och ännu pågående förundersökning.
- De inhämtade uppgifterna har i flera fall lett till att tidigare okända telefonnummer påträffats vilket varit till nytta för att kartlägga kriminella nätverk så att förundersökning inletts mot ett flertal personer avseende grovt narkotikabrott.
- I samband med en serie mord har inhämtade uppgifter lett till att ytterligare mord troligen kunnat förhindras.
- De inhämtade uppgifterna låg till grund för beslut om förundersökning avseende grovt narkotikabrott som fortfarande pågår med ett stort antal häktade personer och flera kilo amfetamin i beslag.
- En förundersökning som fortfarande pågår kunde inledas med stöd av de inhämtade uppgifterna, hittills har hundratals kilo av olika narkotiska preparat beslagtogs.
- Annan underrättelseinformation, gällande att en person namngiven med endast förnamn planerade grova rån, kunde tillsammans med inhämtade uppgifter användas för att identifiera och kartlägga ett tidigare känt kriminellt nätverk. Resultatet blev att det kunde konstateras att faran för något förestående brott ej var överhängande så att polisiära resurser kunnat frigöras för bekämpning av annan brottslighet.